

Kalajoki 2017

Himangan Kirkonseudun asemakaavan
muutosalue ja Vt:n 8 länsipuolinen alue välillä
Lestijoki - Kokkolan raja - arkeologinen inventointi

Hans-Peter Schulz ja Jaana Itäpalo 7.7.2017

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologista inventointia Himangan Kirkonseudun asemakaavan muutosalueella ja Vt:n 8 länsipuolisella alueella välillä Lestijoki ja Kokkolan kuntaraja.

Maastotyön tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Jaana Itäpalo 8.6.2017, yht. 2 henkilötyöpäivää. Kaava-alueen laajuus on 79 ha, josta noin 25 % on alavaa (< 3 m mpy).

Inventoinnissa kartoitettiin 2 uutta muinaisjäännöskohdetta (Meksinkallion rautakautinen röykkiöryhmä ja Sautinkarin rakennusperustus), 1 tunnettu, ilmeisesti kokonaan tuhoutunut muinaisjäännös (Kannuskylä Oravakorven patteri, tunnus 1000018171), 2 kulttuuriperintökohdetta (Juoponperä kiviaita ja maakellari) sekä 1 löytöpaikka (Tilus Kotipalsta, tunnus 1000007345).

Himangan Kirkonseudun asemakaavan muutosalueella ei ole arkeologisia kohteita; Vt:n 8 länsipuoliselle alueelle välillä Lestijoki ja Kokkolan kuntaraja oleville kohteille on annettu kaavamerkintäehdotukset.

Sisällysluettelo

	S.
1. Perustiedot.....	4
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät.....	6
2.1. Esiselvitys.....	7
2.2. Menetelmät.....	8
3. Geologia, topografia ja maisema.....	8
4. Alueen aiempi maankäyttö.....	10
5 Tulokset.....	12
yleiskartta.....	13
6. Alueen maisemakuvat.....	14
7. Kohdehakemisto.....	17
8. Kohdetiedot.....	17
9. Aineistoluettelo.....	28
10. Karttaliitteet.....	29

1. Perustiedot

Inventointialue: Himangan Kirkonseudun asemakaavan muutosalue ja Vt:n 8 länsipuolinen alue välillä Lestijoki ja Kokkolan kuntaraja

Tilaaaja: Kalajoen kaupunki

Inventoinnin laji: osainventointi

Kenttätöaika: 8.6. 2017 yht. 2 henkilötyöpäivää

Karttanumerot: TM35-lehtijako, Q4213L

vanha yleislehtijako, 2413 07

Korkeus: 0 – 16 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio)

Aiemmat tutkimukset:

Helena Taskinen, arkeologinen inventointi 1984

Minna Lehtola, Lestijoen vesirakenteiden inventointi 2007 (Länsi-Suomen ympäristökeskus)

T. Jussila, T. Sepänmaa, arkeologinen inventointi 2012

Arkkitehti Oy Rajaniemi, Lopontien alueen asemakaavamuutos, rakennetun kulttuuriympäristön selvitys 2016

Aiemmat löydöt: KM 20203 pyöreä kupurasolki.

Kartta 1. Kaava-alueiden sijainti violettina. Tunnetut muinaisjännökset punaisena pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:250 000, 6/2017.

Kartta 2. Himangan Kirkonseudun (Lopotintien) asemakaavan muutosalue merkitty punaisella viivalla, muu inventointialue rajattu violetilla viivalla. Tunnetut muinaisjäännökset ja löytöpaikat punaisena pisteenä. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 6/2017.

Kartta 3. Ortoilmakuva kaava-alueista, karttaselitykset ks. kartta 2. Maanmittauslaitoksen ortokuvat 6/2017
>wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva?>

2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

Himangan Kirkonseudun asemakaavan muutosaluetta koskevassa Museoviraston lausunnossa edellytetään tehtäväksi arkeologinen kulttuuriperinnön inventointi. Kalajoen kaupungin kaavoituspäällikkö Mikko Alin ehdotti tarjouspyynnössä laajemman alueen inventointia, lopullinen päätös oli alue Vt:n 8 länsipuolella välillä Lestijoki ja Kokkolan kuntaraja. Maastotyön tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Jaana Itäpalo 8.6.2017, yht. 2 henkilötyöpäivää. Hankealueen laajuus on 79 ha, josta noin 25 % on alavaa (< 3 m mpy).

2.1. Esiselvitys

Esiselvityksessä käytettiin alueella ja lähiseudulla aikaisemmin tehtyjen arkeologisten selvitysten tuloksia. Näiden tietojen lisäksi käytettiin eri aineistoja, joiden avulla erotetaan muinaisjäännösten sijainnin kannalta relevantit alueet: GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat, korkeusmalli sekä laserkeilausaineiston pistepilviaineisto. Historiallisen ajan kohteiden selvitykseen käytettiin kirjallisuuden lisäksi historiallisia karttoja: Ruotsin sota-arkiston karttoja vuosilta 1715 ja 1808, tiluskartat 1761, isojakokartat 1780-89, pitäjänkartta 1846 ja vanhat peruskartat 1953.

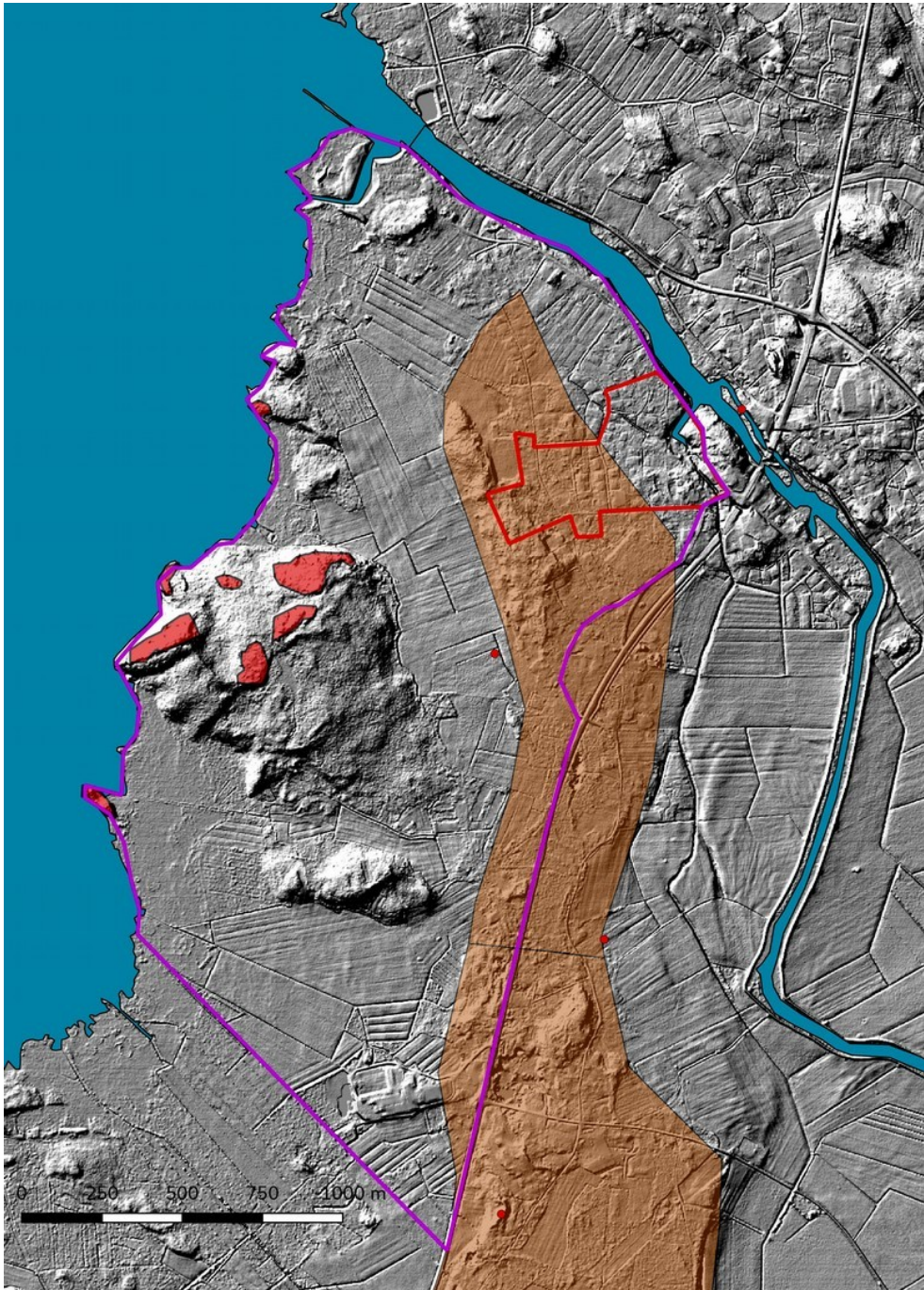
Kartta 4. inventoidut alueet sinisenä. Muut karttaselitykset ks. kartta 2, sivu 5. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 6/2017.

2.2. Menetelmät

Maastoinventoinnissa tarkastettiin yli 3 m mpy olevat kuivat kankaat. Kirkonseudun asemakaavan muutosalue on suurimaksi osaksi tiheästi rakennettua omakotitaloaluetta, lähempänä Vt 8:aa on liikekiinteistöjä. Niillä inventointi perustui pääosin pintahavaintoihin, urheilukentän eteläpuolisella hiekka-/soraharjanteella tehtiin muutamia koekuoppia, muualla koekuoppia tehtiin harvoilla hiekka-alueilla. Melkein kaikki pellot olivat juuri äestetty, joten pintahavaintomahdollisuudet olivat hyvät. Työssä käytettiin EGNOS-yhteensopivaa paikanninta Garmin GPSmap 62s, QGIS 2.14 -ohjelmaa paikkatietohallintaan ja GrassGis 7.0 -ohjelmaa terrain-analyyysiin.

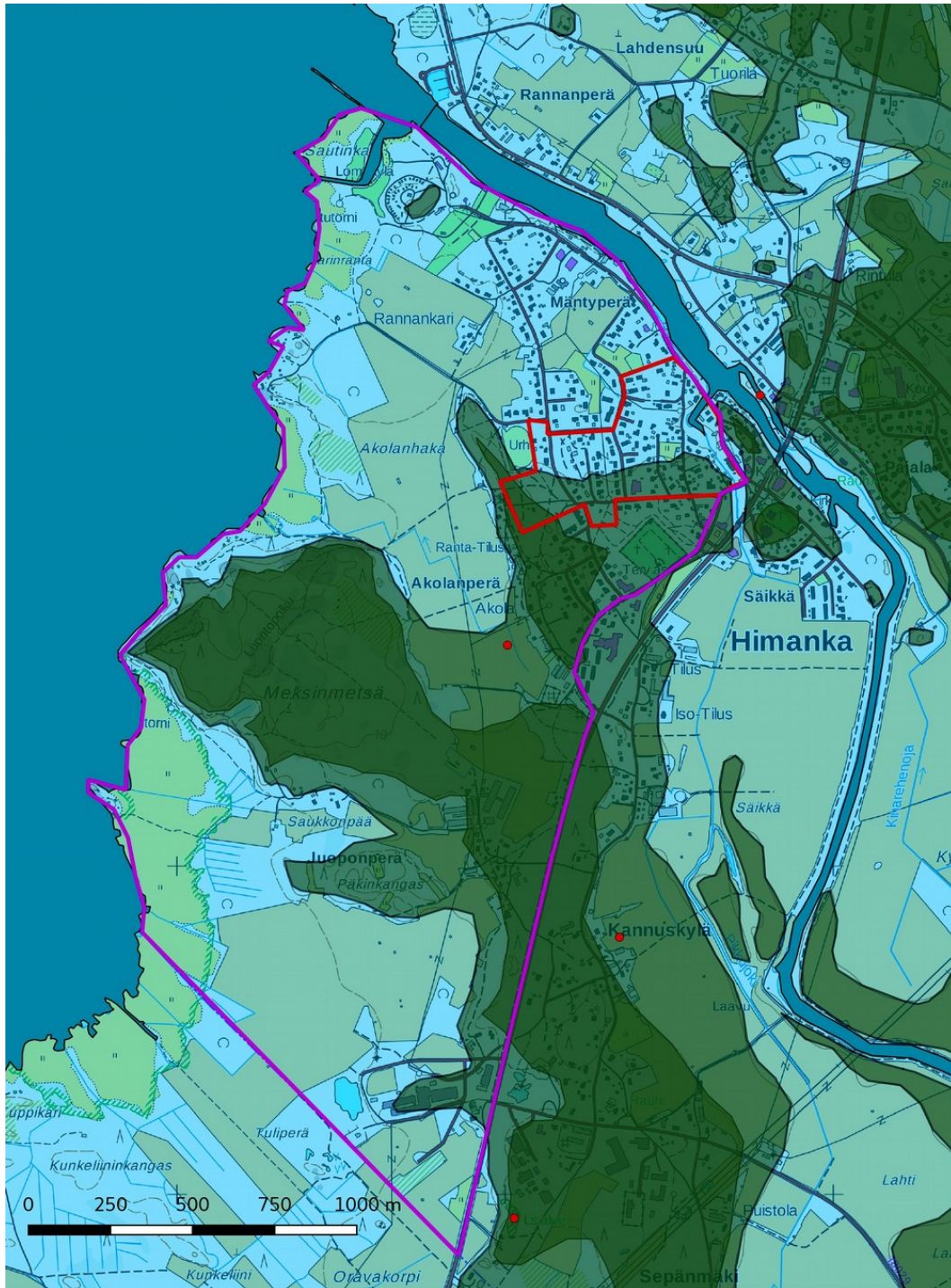
3. Geologia, topografia ja maisema

Kartta 5. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistoon perustuva vinovalovarjoste, 2 m DEM, 6/2017. Harju vaaleanruskeana, kalliot punaisena, vesistöt VPD 2.

Suurin osa maaperästä on hienoa merenpohjasedimenttiä, kirkonseudulla, Sautinkarilla, Meksinkallioiden alueella ja Juoponperällä esiintyy pohja-/kumpumoreenia. Kaavan itälaidalla kulkee etelä-pohjoissuuntainen melko tasainen harjujakso. Meksinkallion sileäkalliot kohoavat huomattavasti ympäristöstään, noin 10 – 15 m. Muualla korkeusvaihtelut ovat melko pieniä.

Kartta 6. Rantavyöhykkeet 1200-luvulla (tumman vihreänä) ja n. 1500-luvulla (vaaleanvihreänä). Nykyiset vesistöalueet sinisenä. Pohja Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 6/2017.

Vielä 1200-luvulla suurin osa alueesta oli veden peittämä, Harju ja Meksinmetsä muodostivat pitkän kapean mereen työntyvän niemen. 1500-lukuun mennessä maa-alue laajeni maankohoamisen myötä, kohdealueesta kuitenkin vielä noin puolet oli veden alla. Tässä vaiheessa kirkonmäki ja Raumankari muodostivat laajan saaren silloisen merenlahden suussa.

Tiheästi rakennetun keskustan ulkopuolella maisemaa leimaa maatalousasutus; kaikki tasaiset entiset merenpohja-alueet on raivattu pelloiksi, pohjamaoreenialueet ovat metsätalouskäytössä. Vt 8-linjaus halkaisee entistä Kannuskylää, kylän kokonaisuutta ei voi enää hahmottaa

4. Alueen aiempi maankäyttö.

Alue oli myöhäiselle rautakaudelle asti kokonaan veden peittämä, asutus ei ole ollut mahdollista ennen 1000 j.Kr, kun hankealueen itälaidalla oleva harju kohosi jo muutamia metrejä merenpinnan yläpuolelle. Meksinkallion korkein laki kohosi silloin jo noin 5 m keskiveden tason yläpuolelle. Nyt 2017 tehdyssä inventoinnissa löytyneen rautakautisen röykkiöryhmän sijainti on sikäli yllättävä, että röykkiöt sijaitsivat alun perin kallioluodolla kaukana mantereesta.

Yleisen käsityksen mukaan Lounais-Suomesta ns. kiinteä asutus levisi 1200-luvulla Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan jokisualueille. Himangalta ei ole vielä löydetty merkkejä näin vanhasta historiallisen ajan asutuksesta, topografian perusteella ainoa mahdollinen sijainti olisi ollut Kannuskylän¹ kohdalla harjulla. 1540-luvun verokirjan mukaan Kannuskylässä oli 11 taloa mukaan lukien Lestijoen pohjoispuolella Uunilan, Tuorilan ja Hihnalan talot (erotettu myöhemmin Lahdensuun kyläksi). 1500-luvun jälkeen talojen luku ei paljoakaan kasvanut. 1600-luvulla perustettiin Raumankarille markkinakylä porvarien ja talonpoikien varastosuojineen ja muine rakennuksineen. Tarkempia arkistolähteitä markkinapaikasta on vasta 1700-luvulta. Vanhin kartta, johon on merkitty rakennuksia Raumankarille, on vuodelta 1715 (SKA 4010-213, ks. liite). Tarkempi kartta on vuodelta 1761, kartta on miltei kokonaan kopioitu vuoden 1780 isojakokarttaan, ks liite. Molemmissa kartoissa on piirretty sotilastorpan tontti Raumankarin lounaisosaan sekä Vähärauman eteläpuolelle. Raumankarilla oli edelleen isompi varastorakennus ja joitakin aittoja.

Kartta 7. Ote J. Cajanuksen tiluskartasta 1761. Raumankarilla on ylhäällä vasemmalla.

Varsinainen kasvu alkoi laivanrakennuksen ja sahalaitosten perustamisten myötä. Kokkolalainen Anders Roos rakensi 1790-luvun lopulla suuren liikesahan Raumankoskelle. Saha paloi 1881, sen jälkeen hollantilainen A. Brandt perusti Sautinkarille höyrysahan. Kartta-aineiston perusteella Sautinkarilla oli kuitenkin jo 1840-luvulla isompia teollisuusrakennuksia, mahdollisesti saha; tarkempi tieto alueen teollisuushistoriasta kuitenkin puuttuu.

Suomen sodan aikana alueelle rakennettiin sekä tykistön patterit sekä jalkaväen ampuma-asemat. Taisteluja ei kuitenkaan käyty Himangalla. 1800-luvulla varsinkin Himangan kauppalan asutus kasvoi huomattavasti, sen sijaan maatalousasutus pysyi melko tasaisena; vaikka vanhat kantatalot jakaantuivat, asutus pysyi samalla määllä.

¹ Himangan ensimmäisen kylän alkuperäinen nimi oli Kannus (Lestijoki mainitaan 1500-luvun lähteissä Kannusjokena). 1500-luvulla jokivarressa ylemmäksi syntyneet kylät mainitaan Väli- ja Yläkannuksena (nyk. Kannus). 1600-luvun lopulla, kun Kannuksen seurakunta perustettiin, nimet muuttuivat: Kannuksesta tuli Himanka ja Ylikannuksesta Kannus.

Kartta 8. Historialliset kohteet asemoituna karttapohjalle.

Siniset neliöt > 1700-luvun kantatalot. Ruskeat neliöt > 1700-luvun sotilastorpat.

Vihreä viiva > Pohjanmaan rantatien linjaus 1700-luvulla.

Läpikuultava vihreä alue > Rauman markkinapaikka.

.....Ruskeat kuviot kartan alareunassa > Suomen sodan aikaiset jalkaväen ampuma-asemat.

.....Tummansiniset kuviot ylhäällä > Suomen sodan aikaiset tykistön patterit.

Maanmittauslaitoksen karttarasteri 1:20 000, 6/2017.

Kartta 9. Himangan kauppalan asemakaava piirrettynä vuoden 1846 pitäjänkartan päälle (ilmeisesti 1880-luvulla, tarkka vuosi ei ole tiedossa). Nykyinen tiestö on jo hahmotettavissa, Sautinkarille on merkitty sahalaitos ja siihen kuuluvia rakennuksia (> kohdekuvaukset kohde 2). Karttaan on myös piirretty v. 1881 palanut Raumankosken saha.

5. Tulokset

Inventoinnissa kartoitettiin 2 uutta muinaisjäännöskohdetta (Meksinkallion rautakautinen röykkiöryhmä ja Sautinkarin rakennuksenperustus), 1 tunnettu, ilmeisesti kokonaan tuhoutunut muinaisjäännös (Kannuskylä Oravakorven patteri, tunnus 1000018171), 2 kulttuuriperintökohdetta (Juoponperä kiviaita ja maakellari) sekä 1 löytöpaikka (Tilus Kotipalsta, tunnus 1000007345).

Himangan Kirkonseudun asemakaavan muutosalueella ei ole arkeologisia kohteita; Vt:n 8 länsipuoliselle alueelle välillä Lestijoki ja Kokkolan kuntaraja oleville kohteille on annettu kaavamerkintäehdotukset.

Lestijärvellä, 6.7.2017

Hans - Peter Schulz

Jaana Itäpalo

Hans-Peter Schulz

Jaana Itäpalo

Kartta 10. Kohteet 1 – 6. Muinaisjäännökset punaisena pisteenä, aluerajaus vaaleanpunaisena, kulttuuriperintökohteet sinisenä pisteenä ja löytöpaikka keltaisena pisteenä. Sautinkarin sahan 1900-luvun alkupuolelta peräisin oleva savupiippu valkoisena pisteenä. Himangan Kirkonseudun (Lopotintien) asemakaavan muutosalue on rajattu punaisella viivalla, muu inventointialue violetilla viivalla. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 6/2017.

6. Alueen maisemakuvia

Kuva 1. Mäntyperäntien itäpuolella olevaa rakentamatonta metsäaluetta.

Kuva 2. Sautinkarille siirretty vanha tupa.

Kuva 3. Vanhaa rakennuskanta Sautinkarintien itäosassa.

Kuva 4. Raumankoski kuvattuna vanhalta sillalta länteen. Raumankosken sahan jäännökset ovat tiheään koivikon peittämiä.

Kuva 5. Rannankarin peltomaisema kuvattu länteen.

Kuva 6. Peltoaita Rannankarilla.

Kuva 7. Meksinkallion lakialue kuvattu etelään.

Kuva 8. Pelto ja peltoaita Juoponperällä.

7. Kohdehakemisto

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	status
1. Meksinkallio	17	Kivirakenteet, rökkiöt	rautakausi	4	MJ
2. Sautinkari	19	Teollisuuslaitokset, rakennuksen kiviperustus	Uusi aika	1	MJ
3. Oravankorpi	22	Sotahistorialliset kohteet, ampuma-asemat	Uusi aika	5	mj
4. Saukonpää	24	Kivirakenteet, kiviaidat	Uusin aika	1	KP
5. Juoponperä	26	Työ- ja valmistuspaikat, maakellarit	Uusin aika	2	KP
6. Tilus kotipalsta	27	Löytöpaikat	rautakausi	1	LP

Taulukko.Status: MJ muinaisjäännöskohde mj tuhoutunut muinaisjäännöskohde, KP kulttuuriperintökohde, LP löytöpaikka

8. Kohdekuvaukset

1. Meksinkallio

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	-	TM35-lehtijako	Q4213L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	2413 07
Tyyppi	Kivirakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 7107734 I 335041
Tyypin tarkenne	Rökkiöt	N2000	Z 15,5 m
Ajoitus yleinen	Rautakausi	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Rautakauden loppuvaihe	Etäisyystieto	Himangan kirkolta 1,8 km länteen
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat löydöt	-		

Kuvaus: Meksinkallion korkeimmalla kohdalla jyrkän kalliorinteen länsipuolella ja nykyisestä rannasta 100 itään on neljän kiviröykkiön ryhmä. Länsipuoliset isot rökkiöt ovat melko ehjiä, niistä vain joitakin kiviä on vieritetty/vierinyt rinnettä alas (pitkä rökkiö, mitat 5,5 x 3,5 m, korkeus 0,5 m, pyöreä rökkiö, halkaisija 3, 5 m ja korkeus 0,6 m). Pienemmistä rökkiöstä toinen (halkaisija 2,5 m) on osittain tuhoutunut, ja toinen melkein kokonaan hajotettu.

Rökkiöt ajoittuvat korkeuden perusteella rautakaudelle. Koska Meksinkallion laki on sileä kallio ja rökkiöiden rakentamiseen käytettyjä moreenikiviä löytyy rinteellä vasta 5 m alemmalla, voidaan otaksua, että rökkiöt on tehty vasta, kun keskiveden korkeus oli alle 10 m mpy, eli rautakauden loppuvaiheessa.

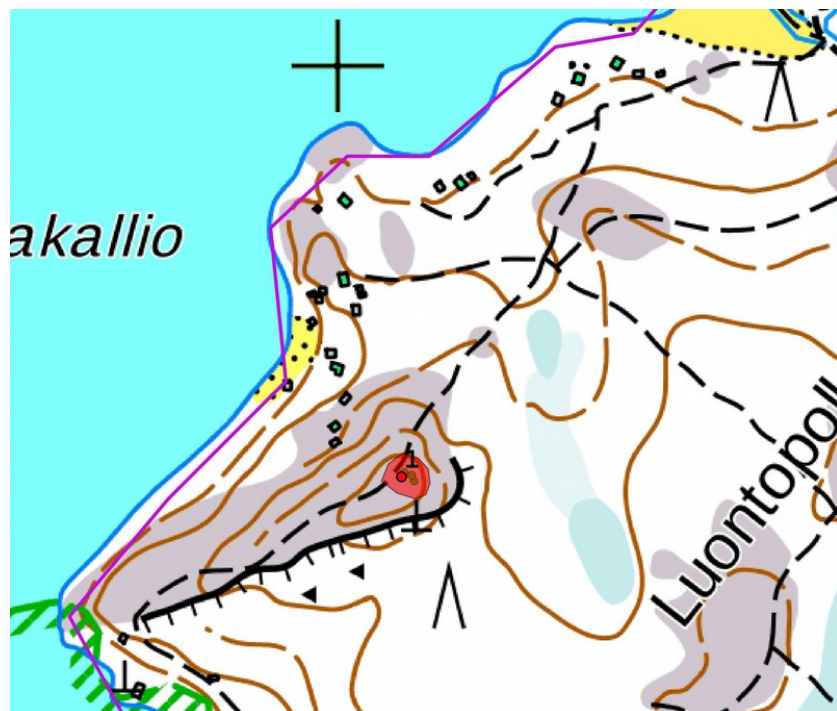
Vaikutusten arvio: SM-merkintä, aluerajaus, jos alue kaavoitetaan.

Röykkiöryhmä kuvattu koilliseen. Edessä pyöreä iso röykkiö.

Röykkiöryhmä kuvattu länteen. Oikeassa alareunassa kokonaan hajotettu röykkiö, sen yläpuolella pitkä röykkiö.

Kohde 1. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000. Rajaus vaaleanpunaisena, alakohteet violettina pisteenä. MK 1;2 5000.

2. Sautinkari

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	-	TM35-lehtijako	Q4213L
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	2413 07
Tyyppi	Teollisuusrakennukset, asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 7109032 I 335801
Tyyppin tarkenne	Rakennuksen kivijalka	N2000	Z 5 m
Ajoitus yleinen	historiallinen	Koordinaattiselite	GPS mittaus
Ajoitustarkenne	1800-luku	Etäisyystieto	Himangan kirkolta 1,4 km luoteeseen
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat löydöt	-		

Kuvaus: Sautinkarin itäosassa korkeamman kohdan itäreunalla on itä-länsisuuntaisen rakennuksen kivijalka, pituus 20 m ja leveys 6 m. Sen sisäpuolella on poikittaiset kiviperustukset. Kohteen sijainti sopii v. 1846 kartan päällä piirretyn asemakaavaan (1880-luvulta) merkityn sahailaitoksen rakennukseen (kartta 9 sivulla 12). Kohteesta 40 m itäkoilliseen on pystyssä oleva höyrysahan savupiippu.

Kuvia sahasta 1800-luvun lopulta vuoteen 1947 voi katsoa netistä: <https://www.alnus.fi/117> "Himangan sahat eri aikoina". Kuviin ei ole käyttöoikeutta, joten niitä ei liitetty raporttiin.

Vaikutusten arvio: sm- merkintä, jos alue kaavoitetaan.

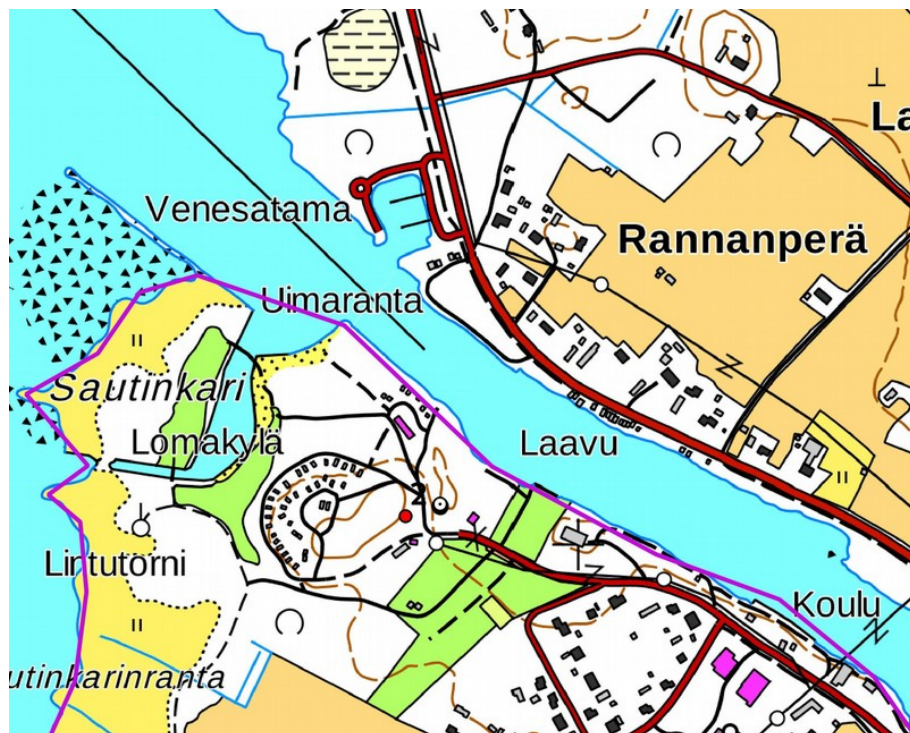
Kivijalan länsiosa kuvattu kaakkoon.

Kivijalan itäosa kuvattu lounaaseen.

Savupiippu kuvattu kaakkoon.

Kohde 2, savupiippu valkoisena pisteenä. Mml:n peruskarttarasteri 1:20 000, mk 1:5 000.

3. Kannuskylä Oravakorven patteri

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000018171	TM35-lehtijako	Q4213L
Laji	Tuhoutunut muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	2413 07
Tyyppi	Sotahistoriallinen kohde	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 7105945 I 336020
Tyypin tarkenne	Ampuma-asemat	N2000	Z 2,5 – 12 m
Ajoitus yleinen	historiallinen	Koordinaattiselite	Mj-rekisterin piste
Ajoitustarkenne	Suomen sota 1808	Etäisyystieto	Himangan kirkolta 2,1 – 2,4 km etelälounaaseen
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, koekuopitus, valokuvaus
Aiemmat löydöt	-		

Kuvaus: Suomen sodan aikaiseen karttaan (SKA Del V.PI.XXX.) on merkitty nykyisen Kalajoen ja Kokkolan rajan tuntumaan 5 jalkaväen ampumasuojaa, keskimmäisen suojan kohdalla on merkitty muinaisjäännös kulttuuriympäristön palveluikkunaan. Paikka on korkea hiekkaharjanne (luonnonsuojelualue). Ampumasuojaa ei enää havaittu, harjanne on täynnä eri-ikäisiä hiekanottoaikoja. Inventoinnissa tarkastettiin kaavan alueella sijainneet ampumasuojat mj-pisteen länsipuolella, alue on kuitenkin kokonaan tasoitettu.

Em. mainittuun karttaan on merkitty tykistöpatterit Kirkonmäen ja Raumankarin eteläpuolelle, ne ovat jääneet jo viimeistään 1800-luvun lopulla rakennusten alle, ja siksi niitä ei käsitellä kohteena.

Himangalla ei käyty Suomen sotaan liittyvää taistelua.

Vaikutusten arvio: ei kaavamerkintää.

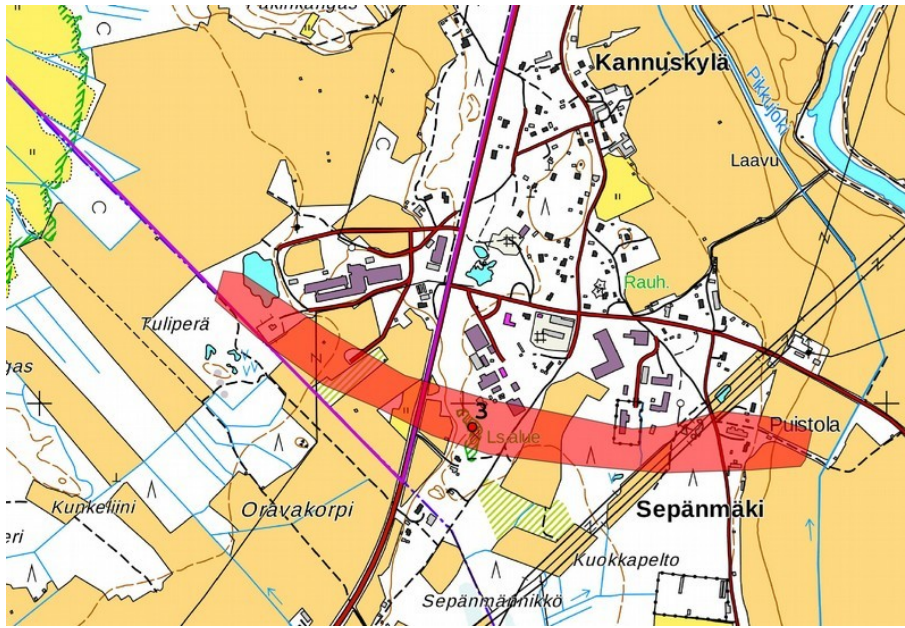
Oravakorven hiekkaharjanne, mj-pisteen kohta.

Länsipuolinen peltoalue, jossa ampumasuojat sijaitsivat.

Peruskartalle asemoidut ampumasuojat (ruskeana) ja tykistön patterit (tumman-sinisenä). Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000.

Kohde 3. Aluerajaus vaaleanpunaisena. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000; mk 1:10 000.

4. Saukonpää

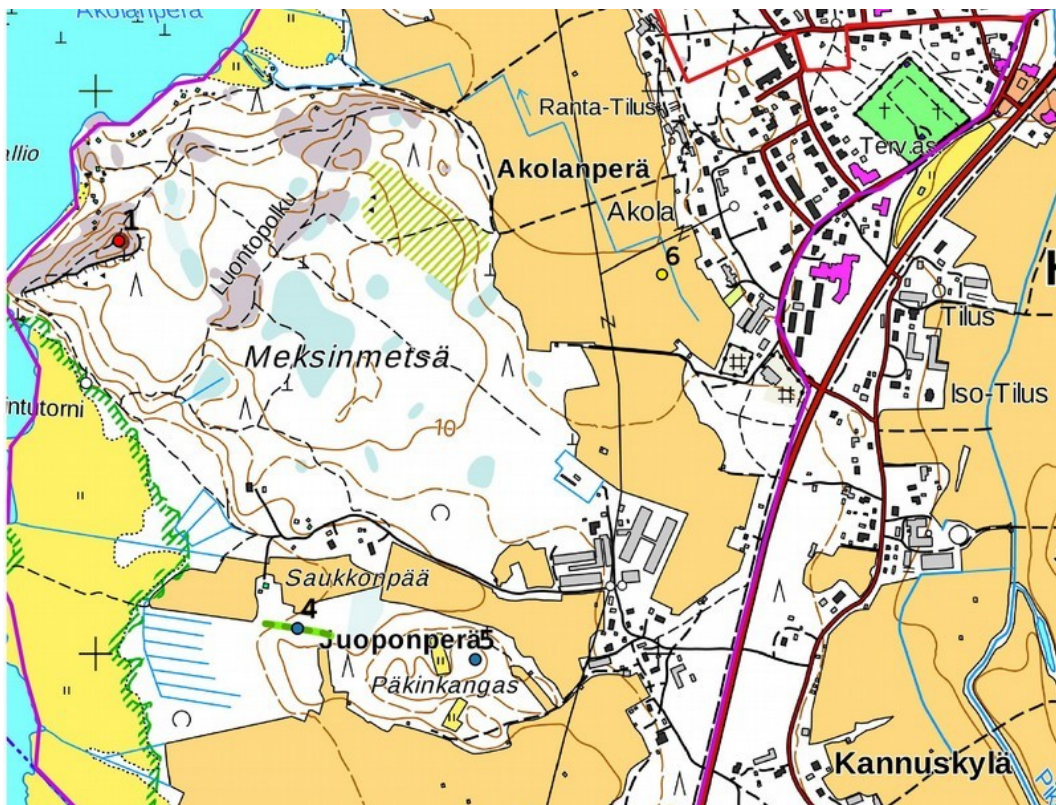
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	-	TM35-lehtijako	Q4213L
Laji	Kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	2413 07
Tyyppi	Kivirakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 7107045 I 335359
Tyypin tarkenne	Kiviaidat	N2000	Z 2 – 4 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika	Etäisyystieto	Himangan kirkolta 1,7 km lounaaseen
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat löydöt	-		

Kuvaus: Päkinkankaan länsilaidalla on melko tiheässä sekametsässä noin 130 m pitkä itä-länsisuuntainen kiviaita, jonka leveys on 1- 1,5 m ja korkeus 0,5 – 0,7 m. Aita sijaitsee Tuliniemien ja Juopon kantatilojen rajalla. Aidan länsipää sijaitsee suunnilleen 1700-luvun lopun rantaviivan kohdalla.

Vaikutusten arvio: s-merkintä, jos alue kaavoitetaan.

Kiviaidan pohjoispäätä kuvattu länteen.

Kohteet 4 – 6. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, mk 1:10 000.

5. Juoponperä

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	-	TM35-lehtijako	Q4213L
Laji	Kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	2413 07
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 7106990 I 335675
Tyypin tarkenne	Maakellarit	N2000	Z 10 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika	Etäisyystieto	Himangan kirkolta 1,5 km lounaaseen
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus, koekuopitus, valokuvaus
Aiemmat löydöt	-		

Kuvaus: Päkinkankaan korkeimmalla kohdalla on kaksi maakellaria, josta isompi sijaitsee aivan Juopon ja Tuliniemen kantatilojen rajakiven vieressä. Isompi maakellari on halkaisijaltaan 5 m, syvyys 1,8 m, heti sen eteläpuolella on pienempi kellarikuoppa, halkaisija 2 m ja syvyys 0,8 m. Puurakenteita ei havaittu kairauksissa ja koepistoissa.

Vaikutusten arvio: s-merkintä, jos alue kaavoitetaan.

Isompi maakellari kuvattu koilliseen. Vasemmalla reunalla kantatilojen rajakivi.

Pienempi kellarikuoppa kuvattu länteen.

Kartta sivulla 25.

6. Tilus Kotipalsta

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000007345)	TM35-lehtijako	Q4213L
Laji	Irtolöytöpaikka	Vanha yleislehtijako	2413 07
Tyyppi	Löytöpaikka	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 7107674 I 336006
Tyypin tarkenne		N2000	Z 5
Ajoitus yleinen	rautakausi	Koordinaattiselite	Mj-rekisterin piste
Ajoitustarkenne	Rautakauden loppuvaihe	Etäisyystieto	Himangan kirkolta 850 m lounaaseen
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	H. Taskinen 1984	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat löydöt	KM 20203 pyöreä kupurasolki		

Kuvas: Löytöpaikka sijaitsee tasaisella peltoalueella. Pellon pinnalta ei tehty havaintoja. Löytöalue oli rautakauden loppuvaiheessa vielä meren peittämä, veden syvyys oli silloin noin 2-3 m.

Vaikutusten arvio: ei merkintää.

Löytöpaikka kuvan keskellä, koilliseen.

Kartta sivulla 25.

9. Aineistoluettelo

Kirjallisuus:

Digitaalinen aineisto:

Geologian tutkimuskeskus,
<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://www.vanhakartta.fi/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos,
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön palveluikkuna:
Arkeologiset kohteet https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_default.aspx
Kulttuuriympäristön tutkimusraportit https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/raportti/read/asp/r_default.aspx

Kapsi ry, >wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva?>

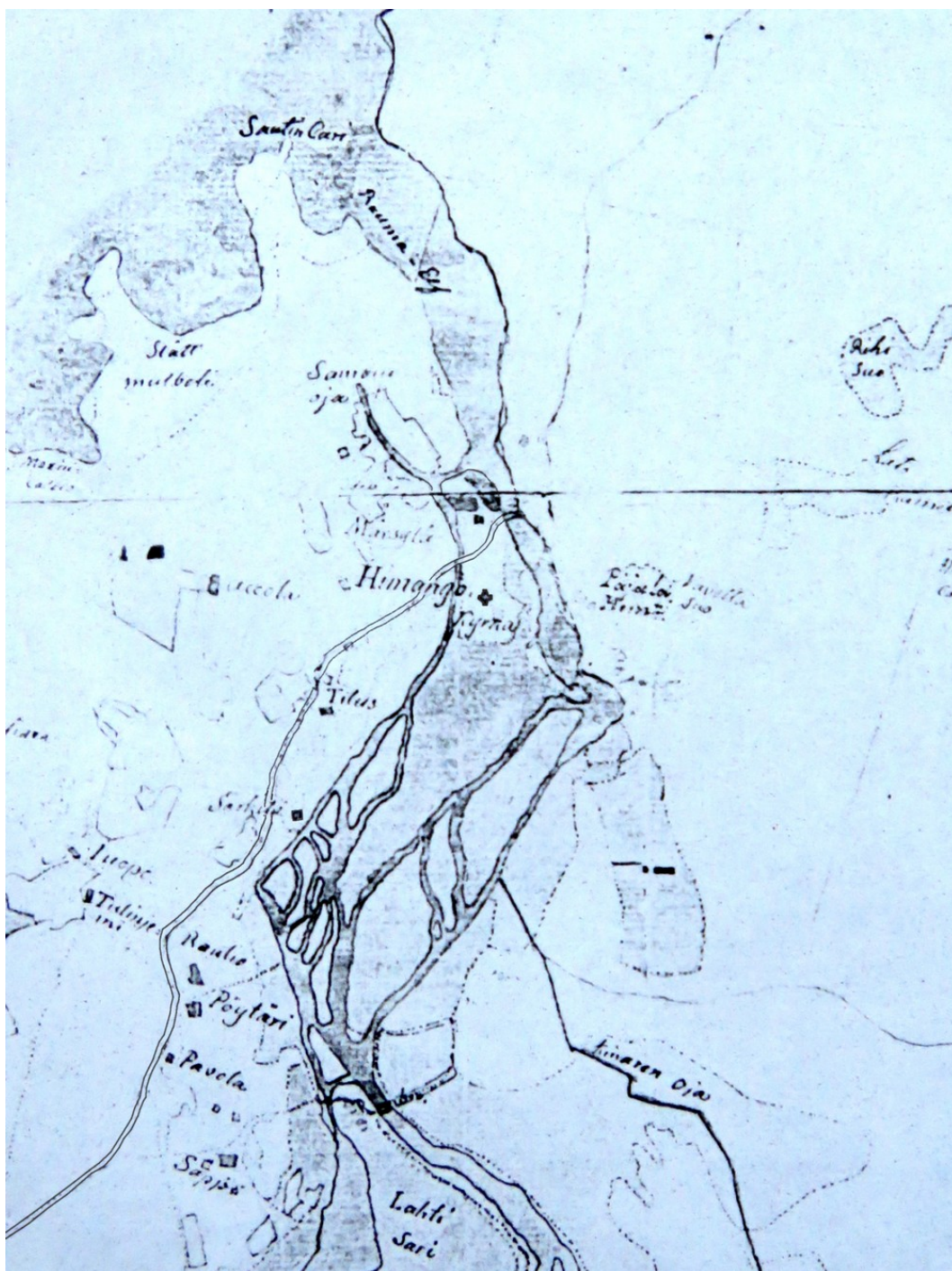
Kansallisarkisto: <http://digi.narc.fi/digi/>

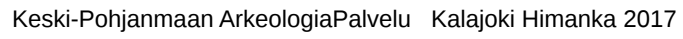
SSHY-linkit: <http://www.sukuhistoria.fi/sshy/sivut/HisKi-digiarkisto.php?bid=8256>

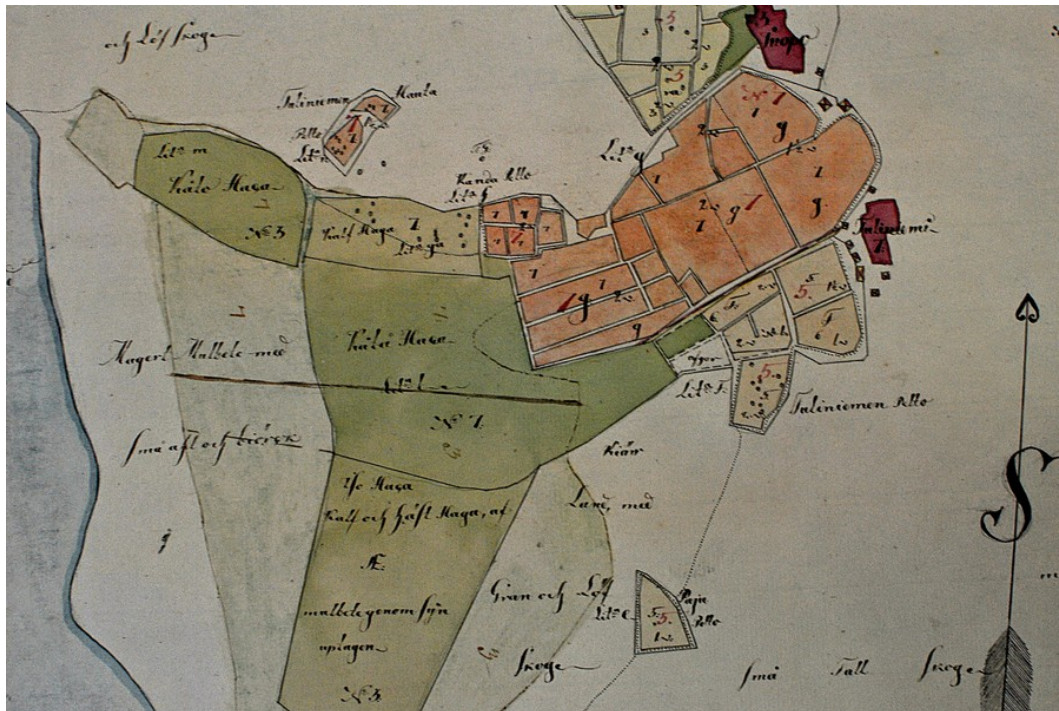
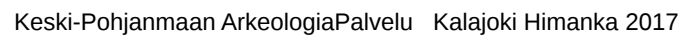

1. Yleiskartta Himanka 1715, Mikrofilmi, Ruotsin sota-arkisto, SKA 410-213.

1. Yleiskartta Himanka 1715, Mikrofilmi, Ruotsin sota-arkisto, SKA 410-213.

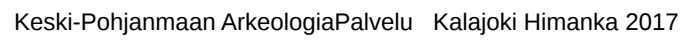

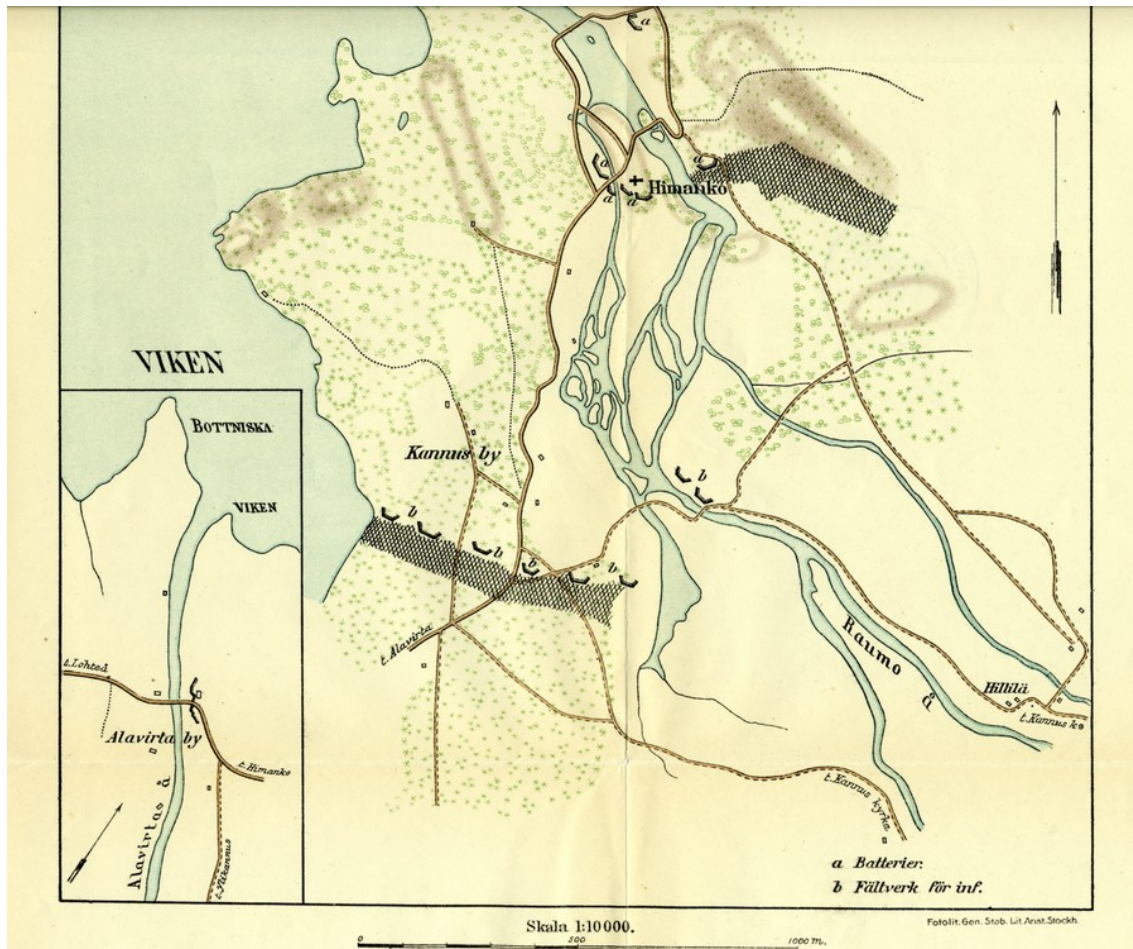
6. Pöhtäri ja Paavola 1789

Suomen sodan aikaiset varustukset 1808, SKA Del V.PI.XXX.

Pitäjänskartta vuodelta 1845 – 46

